

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 " — " "
 Negyedévre 1 " 50 " "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos pefitsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pénzek, hirdetések és reklamatok ide intézendők.

A társadalom hyennái.

Tégy úgy, mint senki más; tedd éjjelet nappallá és dolgozzál a közügy érdekében egész lelkesültséggel; hass, alkoss egészséged kockára tételével; eszméid legyenek jók, magasztosak, tényeid tiszták, magatartásod nemes és önzéstelen és még is lesznek, a kik azt mondandják, hogy rosszul cselekedtél; lesznek, a kik mondani fogják, hogy szándékos gonosz.

Igen, mert ember az ember.

Abból a szívből, mely vér és hus, nem lehet kitépni a nyomorult érzeményeket, ha vérré és hussá váltak abban. Elfonynyad a szív, a vér lüktetése megszűnik, s akkor megszűnik az irigység is, a rossz akarat, az ugynevezett rossz máj. De addig soha. Ez az emberies nevelés hiánya.

Tégy úgy, mint senki más; jellemed szeplőtlen, a társadalom dicsejre tényeid s az első alkalommal, előállanak s megfojtandnak azok, a kik emelkedni nem tudnak; mint a hyennák — lesből — reád törnek s ha tehetik megfojtanak nyomba.

Ezek a társadalom gonosz lelkei, a közélet ördögei, a kiktől örizkedni nem lehet. Olyanok ők, mint a tövis, ráragad a testre s munkába kerül széttiporni őket.

Ezek a társadalom nyomorultjai.

Minden ember megvetéssel néz rájuk, örizkedik tőlük a jámbór; kerülí árnyékukat, mert piszkol; nyomorultságuk példabeszéddé válik; szemtelenségük utókorban emlékekre számíthat.

Nincs mitől félni, mert jót nem tesznek ők.

Egész életük küzdelem, a mások életén aggodnak; a más véreől hiznak meg, mincs mit félni, azért nem tesznek ők semmi jót.

Örizkedjünk az ilyenektől; tartasuk magunkat tőlük távol; vagy bélyegezzük meg őket a társadalom úgy, hogy ne árthassanak.

Neveld gyermeked emberré, légy te is azzá s ne dolgozzál polgártársad ellen.

A jó nevelés megmentheti társadalmunkat a fekélyektől.

Mert egy jó nevelésű egyén tudja azt, mivel tartozik önmaga és embertársai iránt; tudja, hogy gonosz kebelnek tulajdona más java ellen fene állat gyanánt törni és ártani neki — igaztalanul.

De a társadalom maga is kitesztithatja önmagát ezektől.

A társadalom, az élet erős tanító s ha lábat nem ad az ilyeneknek nem is kaphatnak lábra.

Romlott a társadalom, a hol ilyenek működnek a felszínen; erős a társadalom és józan, a mely felismeri embereit és a szerint bánik el velük.

Ne törjünk más vére után, ha kívánjuk, hogy mi is békében éljünk.

Legyünk emberek, nemes értelemben.

(—H.)

Mi kellene még?

Ha egy városnak nincsenek a kor kívánalmainak megfelelő iskolái, mindent nélkülöz.

Mit ér a gazdaság, ha nincs oly tényező, a mi annak értéket adjon?

Még a pénzt is csak úgy becsülik az embertől, ha maga az ember is egyuttal művelt, okos.

Némely ember vagyona aranyban annyit nyom, mint maga az ember és ezt is mondják róla, de egyebet nem is mondanak, itt elvégződik minden.

Mivel államokban, ott van Amerika, ha község alakul, először felépítik az iskolát, a templomnál is előbb; saját testi nyugalmuknak csak azután készítenek hajlékot.

Sok minden nincs egy mi nálunk, mint van miveltebb államokban.

Azonban józan eszünk nekünk is van, mi is tudunk, hogy kellene, csak — mondjuk — hogy nincs pénz; pedig pénz mindig van, csak akarni kell.

Mi is tudjuk, hogy kellene, csak mi akarni nem tudunk oly erősen mint kellene, s mint akar csak máshelyt. Nem egy község, nem egy város, 10 ember, ha akar erősen valamit megteremtik azt; a nagy Amerikát egy pár ember akarta és megteremtette a szabad Amerikát.

Nekünk itt Tordán sok mindenre van szükségünk még a tanügyi terén.

Kell a polgári iskola, kell kisedóvoda, kell felsőbb leányiskola és kell egy jó elemi népiskola Uj-Torda számára.

A kisedóvoda már meg van; a polgári iskola meglesz rövid időn; de két fő dolog kell még felsőbb leányiskola és Uj-Tordának egy jó elemi iskola.

Leányaink kellő kiképzéstést a meglévő iskolákban — már a tantervénél fogva — sem nyerhetnek. Leányainknak felsőbb népiskola kell.

Uj-Tordának van egy iskolája, de ez nem felel meg a törvény kívánalmainak, nem a város igényeinek sem, mert szűk, mert nem képes magában annyi tankötelet befogadni, amint kellene, mert felszerelése nincs, s mert nélküli a kellő tanerőket.

A város azonban mindent meg nem csinálhat, mert annyi pénze nincs. Ott, hol a község nem pótolhat, pótol az állam nagylelkűen.

Uj-Tordának a kor és törvény kívánalmainak megfelelő államiiskola kell; mert a város, ha kisedóvódát, polgári és felsőbb népiskolát tartand fenn, az elemi oktatást nem segíyezheti.

Egérdemli Uj-Torda az állam áldozatait, mert megtudná azt becsülni s mert Torda eddig az állam terheit mindig könnyíteni akarta és könnyítette is. Most hogy többet nem adhat, hisszük,

hogy az állam kisegíti a szükségből és Uj-Tordának megadja az állami iskolát.

A többieket pedig akarjuk erősen megcsinálni, fenntartani s célunkat elérjük.

(—)

A csatatérről.

A törökök Plevnánál az oroszok felett óriási győzelmet arattak, 8000 muszka meghalt, 16000 megsebesült, a törökök által Karadaghig üzettek.

Mehemed Ali és Reuf pasák Gurko tábornok hadtestét a kasanliki völgyön át megkerülték a Sipka szoros éjszaki torkolatát megszállották s így visszavonulási utját elválták.

A orosz hadsereg folytonosan erősítést nyer, s e miatt a személy forgalom a jászai vasuton be van szüntetve.

Rahovánál sok hidszert halmoznak össze, az összes oláhhadsergeknek a Dunán való átkelése ezéjából.

Aariffi pasa török külügyminister lemondott hivataláról, s helyébe Szerver pasa neveztetett ki.

A mult lapunkban említett nagy minister tanács határozatai a következők: Andrassy gróf felhatalmaztatott hogy a mozgósítás határnapját megjelölje. Ausztria — Magyarország további maga tartása a keleti kérdésben szintén Andrassy grófra bízott. A „N. fr. P.” azt a kérdést veti fel: miért hívták fel a monarchia minden részéből a minisztereket Bécsbe?

Csak az bizonyos, hogy nem akarnak közösen működni Oroszországgal a porta ellen.

A „D. Ztg.” szerint Oroszország, Románia, Szerbia és Montenegro közt egyezés jött létre, melyszerint az utóbb említett három tartomány az első döntő csapás után átmenne a török határon, s a Románok Dobrudzsát, a szerbek Ószerbiát, a montenegroiak pedig Horzegovint megszállják. Oroszország magára vállalta azon kötelezettséget, hogy a békekötésben a portát az illető területek végleges átengedésére fogja bírni.

Mihhát pasa még mind Bécsben tartozkodik, nyilatkozata szerint Törökország a végsőig, a kimerülésig fogja folytatni a harcát. — Szerinte Oroszország a Fekete tengeren való uralomra törekszik.

A plévnai csata egyes részletei. Julius 30-án reggel három ellenséges hadosztály támadta meg tüzéség által támogatva a törökök hadállásait. A harc éji 10 óráig tartott, s ekkor az oroszok visszavonultak. Julius 31-én az oroszok Krüdener tábornok vezérlete alatt újból megtámadták Plevnát, de elkeseredett harc után újból visszavertettek.

Jeni Zágránál július 28-án harc folyt, mely alkalommal az oroszok visszavonultak.

Eridarénél szintén csata volt, mely a törökökre nézve diéső kimenetellel végződött. Az oroszok az erdőn átjőve túlnyomó erővel a törököket oldalba támadták meg. Heves puskatűz folyt az egész vonalon. Előbb azt lehetett hinni, hogy az oroszok győznek az ottomán csapatok retenthetlen bátorsággal harcoltak, néhány erőteljes roham után a muszkák meghátráltak és 600 halottat hagytak a csatatéren. —

Ázsiában, az orosz centrum három osztályra van szétszakítva, kettő Kurukderán, egy Ochuzlin áll utóbbinak erős lovassági ereje van 95 ágyuval.

Döntő csatát lehet várni. Mukhtár pasa igen erős állásban van Subitán fennsikon Aunyi közelében 3 mértföldnyire délkelet felé Karsztól.

E hadsereg kémszemlére indult csapatai oldal szárnyain hat órán át tartott csata volt, mely alatt mindkét félnek csekély vesztesége volt. Jégeső és vihar megakadályozta a csata tovább folytatását. —

Az a hír, hogy Tergusakov tábornok 25000 főnyi erősítést kapott. —

Az erzerumi pasalik (helytartó) Izmail pasa kineveztetett az ázsiai csapat jobb szárnyának parancsnokává. —

Városi és megyei élet.

Torda-aranyosmegye képviselő bizottságának 1877. július 30-án tartott közgyűlése.

(Folytatás)

A főispán Felszegi Dezsőt és Csongvai Bélát tiszteletbeli aljegyzökké nevezte ki.

A közmunka és közlekedésügyi minister úr a vízművek feletti hivatalos intézkedés jogát a közgyűlés illetékeségi körébe utalja.

A belügyminister úr értesíti a megye közenségét, hogy Borging ur budapesti francia, Revers ur fiumei olasz consullá neveztetett ki.

A földmivélés ipar és kereskedelmi minister úr meghatározza az illetékeséget a mértékthitelesítő hivatalnokok fegyelmi ügyeiben, s ezt a törvényhatóságok jogkörébe utalja, a földmivélési ministerhez való fellebbezéssel.

A belügyminister úr a törvényhatóságokhoz intézett leirata szerint nagykorusítja aljárjai Dávid Bélát, toroczkói Zsakó Jánost és gyéresi Mundrutz Simont.

Csegez községe határ szabályozási költségek fedezése szempontjából némely állam papirait elárusítani szándékozván, a megejtett vizsgálat szerint ezek tulajdonkép a birtokosság magántulajdonát képezvén, a képviselő bizottság kimondja, hogy az elárusítás ellen kifogása nincs.

A megyei letét pénztár megvizsgálásáról és rendben létééről szolló alispáni jelentés tudásul vétetik. —

Elhatározzatik, hogy a cselédkönyveket a községi és körjegyzők szolgáltatassák ki, ezek vezessék a cseléd nyilvántartást is, minden cselédkönyv kiállításáért 5 kr díjt szedhetvén. Mely szabály helybenhagyás végett a belügyminister úrhoz felterjeszteni határozzatik.

Felvincz városa a volt Aranyosszék székházának felépítése alkalmából, a k. kincstárnak 8400 frtal tartozván, ennek részletenként leendő letörlesztéséért a nngu. m. k. pénzügyminiszteriumhoz terjesztendő kérelmet nyujt be, mely pártolólág felterjeszteni határozzatik.

A földmivélési minister ur rendelkezésre megválasztatik a statisticaebizottság. —

Jára községnek a husvágás biztosítása szempontjából alkotott szabályrendelete megerősítették, ugyszintén megerősítették Felvincz városának is, hasonló czélból intézkedést tenni.

Toroczkó város kérelme gyógyszer-tár nyílása tekintetéből a belügyminis-ter urhoz felterjesztetik.

A megyei pénztár havonkénti és évnegyedes vizsgálatáról és rendben létéről szolló alispáni jelentés tudásul véte-lik —

Felvincz városának megadatik a jog az ugynevezett praetorialis pénz alap feletti rendelkezéshez, annyival inkább, minthogy Veresmart községnek ezen kö-vetelése van, melyet rendeznie kell.

A sinfalvi malom tulajdonos társa-ságnak, gátja kijavításához a beérkezett bizottmányi jelentés értelmében az en-gedély megadatik.

A Harasztosiak kérelmére kijelölendő új megyei utvonal feletti intézkedés a jövő évi közmunka felosztás alkalmára hasznosítatik.

Maros-Tordamegye kérdést intéz, hogy a volt Tordamegye feiső kerüle-téhez tartozott községek részéről a sze-gény pénzalapra mi folyt be, és abból mennyi és mire fordítottot? Utasítatik alispán, hogy a felvilágosító átiratot te-gye; meg. Maros-Tordamegye főispánjá-hoz. — A pénzügyigazgatóság kérdést intézvén az iránt: minő alapon tart tu-lajdonosi jogot a megye közönsége a tordai katonai depot egy részéhez erre a válasz megadástul határozatokat. —

A Királyhágon inneni „Házi ipart terjesztő egyesület“ felhívására elhatá-roztatik, hogy minden oly község mely-ben 100 lakó van 1 f. évi díjjal, melyek-ken 200 lakójuk van 2 frtal, ezen felül 3 frtal, a városok pedig 4 ft. évi díjjal kötelesek az egyesület tagjai sorába be-lepni. —

N.-Egyed, 1877. augusztus 1-én

Tisztelt Szerkesztő ur! Megboesát hogy annyiszor alkalmatlankodom soraim-mal, de nem hallgatbatom el városunkat oly mélyen érdeklő ügyek nyilvánoságra való hozatalát. — Nem ellenségeskedés, sem kapezásokadás jelen soraimnak ezölja, hanem igen is kimutatása azon mulasz-tásnak, a melyet a városi-képviselő tes-tület elkövet. —

A képviselő testület oly kima-gyarázhatatlan lassúsággal viseltetik a várost érdeklő ügyek iránt, hogy szinte hihetetlen. — Nincs ügybuzgalom, nincs akarat, hanem igen is van egy jó adag „nem bánom — jó így is — régen is így volt“ s ki tudja még miféle ilyes prin-cipiumok, a melyek aztán vastag nyomok-at hagynak hátra városunk előre ha-ladásán. —

Hogy mennyire igazak állításaim, azokat példával fogom illusztrálni. —

Textünk először is a megyeháza előtti tért, a hol egy szép kis sétatér volt, ott most pusztulás és romlás van.

A mult évi s ez idei árvizek az egész vármegyeház előtti tért ruinává és pusztává tették. — Tudomásunk szerint a vármegye 1000 frtot ajánlott e célra, fel, mert átlátta, hogy itt a sürgős intéz-kedés elkerülhetetlen, de a városi kép-viselő testület hallgat, és ismét hallgat. Mintha eiv volna szibbadva oly irtózatossal lassúsággal engedi magát elhatározni a tevékenységre. — A helyett, hogy a me-gye által felajánlott összeghez hozzájárul-na, és most a fa és kő anyagot besze-rezné, hogy egy alkalmas és a célznak megfelelő védgátat és hidat állíttassan a helyett mondom felesleges és hiába való kiadásokat teszen. — Ily valóban ne-veltséges intézkedés a városgazda ur által felállított csapógátak, a melyek semmi föle indok által nem támogathatók. — Mert ha kiesi a víz, akkor feleslegesek, ha pedig nagy, akkor a róhanó árral tovább hűmpölygének. — s így minden marad a régi, s csak a városi-pénztár érzé és tudja mind ezt. — Pedig czél-szerű lenne tekintetbe venni azt, hogy a városi-pénztár a mult idők hibái és mulasztásai miatt áll valami brilliansul. — az ilyen felesleges kiadások nem igen

ajánlatosak. — Jó és ajánlatos lenne, ha a városi képviselő testület felhagyna a felesleges kiadásokkal, és egy nagyobb öszveggel szaporítaná, és így az elkerülhetetlen véd-gátat és hidat felállíttaná. — Mert mit ma 3 ezer forinttal fedezni lehet, azt később 6 ezer forinttal sem lehet. — Miért ne takarítsuk meg ezeket ha tehetjük, ne várjuk meg a mig nagyobb lesz a baj; orvosoljuk akkor, mikor kevésbé beérjük. Ne halaszszák el a várost oly igen érdeklő ügyeket, mert felelősséggel tartoznak, ha ingokat vállaltak magukra. — Minden joggal kö-telesség jár, azért figyelmébe ajánljuk a képviselő testületnek, hogy a sürgős intézkedést első kötelességének tartsa.

Eannyit czélszerűnek tartottam az igazság érdekében köztérre tenni.

Justus.

Füredi levél.

Kolozsvár, 1877. július 30-án.

Tisztelt szerkesztő ur! Ha nem esalódom, megelőző leveletem azzal végeztem volt, hogy Tordára érkeztemkor a „Korona“-ban kiphentem magamat. —

Ez állításom csak annyiban való, hogy kiphentem volna magamat, ha lehetett volna, de a sors könyvében másként volt feljegyezve ez éjnek eseményei.

Nem hiányzott a nyugvársra semmi kellék, tiszta szoba, puha ágy, az ablakok lefűgöngyözve, de a baj az volt, hogy a Nro. 1 be szállásoltak. Ezen Nro. 1 pedig közvetlen az ebédlő mellett fekszik. —

Itt pedig végig kellett halgatnom a török indulót, „Haragszunk rá a lányok“ „Hajnalba — hajnalba“ s isten tudja még miféle dallamokat és zenedabokat. — Határozott itéletet merítettem az iránt, hogy Bingyiri (tordai muzsik) és bandája este szépen muzsikál, éjjel kor-tele hévvel művészete, — hajnalban pedig rosszabul hegedül a primás, mint a gyerekek a törökbúzákul hegedün.

De végre a zene megszűnt, hallot-tam csoszogást lödörgő mozdulatokat, biztató szokat az örök barátságáról, azon kérdést: „már most hová megyünk?“ ásitást, esuklás által félbeszakított dal-lamot, egy hatalmas ajtó becsapást. — s az éj sötét homályának fényolát a nap sugarai fosztották szét. — — —

Kürtöltek a disznóknak, — a ven-degék a „Korona“-ból eltávoztak, kürtöltek a bivaloknak. . . én meg fordúl-tam ágyamban, és aludni — akartam. — Az egész hajnal és reggel mind kürtöl-lésből állott. — Torda gazdaságúzó vá-ros, annyi csordája van, mint tiz más városnak, ezeknek reggel meghatározott időközökben mind rendre kürtölnek, s ezzel felkürtölik a lakosságot is — ki-véve a kiket az álomból és ágyból felmozdítani ez sem bir. —

A kürt után következik a sip, a zsem-lés irások sipja. Ezek valódi sip művé-szek, oly változatokat fűjnek sipjukon, hogy az ocarina suvix ahöz képest, s tu-dnak beszélni rajta, így folytatnak diskur-sust egy mással, egyik uteza végről a másikkra. A kiket a kürtölés nem keltett fel, azt felkürtöli a zsemles irások sipja.

De engemet ez sem birt megmoz-dítani, — nem akartam kilépni venni. —

Egyszerre kopogtatás és egy hang halszik ajtomon:

„Téjéns Úr alszik?“

„Igen!“

„Na hát instálom ide a esizmáját hogy takarítsam meg.“

„Nem kell megtakarítani, hagyjon békét!“

„Hát hogyne kéne, csak nem megy az utczára piszkos esizmával.“

Felse tette rólam hogy egynél több pár lábbelim lehet. —

„Nem kell — válaszolék — két pár topánkám van.“

„Na hát agyja ide mind a kettőt.“

A szemtelen nem tágitott, kény-

telen voltam felkelni, s topánkámot ki adtam az ajtón.

Fenn lévén, egy schakespearei mo-nologot tarték azon kérdés felett „le fe-künni, vagy nem fekünni?“ — — —

Végre nagy kinnal bajjal leküzdöt-tem restségemet s fennmaradtam, — felöltöztem, ki mentem és sétát tettem a vetemény piaczon, láttam mily szor-galmas discursussal tölték el a eselődök a reggelt.

Végre szemembe ötlék egy halottas szekér forma, a mely elég esinos is, ké-nyelmes is, de fekete ernyője az embert, bezálláskor arra emlékezteti, hogy ta-lán az örök életbe viszik át a Labyrin-tuson.

Beszállok és hajtunk a sós-fürdőre. De minthogy megint sokat találtam fe-csegni, a fürdőről csak harmadik leve-lemben leszek szerencsés irhatni.

H i r e k.

— A Dárius kincsét — mint N.-Egyedről írják lapunknak — többen fel-találták és szekereket is fogadtak annak behozatalára. Egyet is alakult, egy rész-vény ára 15 frt; aztán ezek majd ha mind be lesz szállítva a vagyon, meg-osztozkodnak a fellett testvériesen. Mi attól tartunk, hogy itt a főszűly a 15 fr. részvényre van fektetve, mely ha befizet-tetnék, nem mondjuk, hogy minden esetre, de valószínűleg a Dárius kincse sorsára jutna — eltűnnék. Nem ismer-jük a működő ágenseket ez ügyben, szeretnők azonban, ha az okos emberek, a Dárius — dolganak valódiságát meg-állapítanak és megugrasztanak a rész-vény keresőket.

— A statariumtól — alsó-fehérmegyében, mint értesítenek, annyira meg-ijedtek, hogy a legszelidebb erkölcsű megye lett abból a rablógyilkos és tol-vajos megyéből. Most már folyamodjék a megye, hogy a statariumot vegyék le vállairól, melyet meg nem érdemelt s mely szomorú következményekre nyujt-hat alkalmat. Mert egy jó bicsaknak elvétele ilyenkor elég, hogy rablás le-gyen s hogy az illető felakasztassék. Ha indokolatlanul és első benyomás alatt — a soha nem látott rablók üldözése ide-jében — statarium kéretett e megyére, indokoltan kérje annak megszüntetését. Mindig erkölcsi rovás az ilyen eljárás.

— A tanterv a latin és görög szer-tartásu róm. kath. népiskolák számára, elkészült; kihát az egész ország rom. kath. iskoláira; a törvény kiváulmainak e tanterv iparkodik eleget tenni s általá-ban véve eleget is tesz; most csak az van hátra, hogy e tantervet fogantatosít-sák is, s némeiy iskola ügyei ne intéz-tessenek egy-egy obscuritás bogarai szer-int.

— Egerbegen mult hó 22-én tartott jótékony czélú műkedvelői elő-adásunk alkalmával, az alább irt t. urak kegyesek valának, a kített díjon felül, még az ille.ő pénztár gyarapítására ada-kozni u. m. Nagy Gábor ur 50 kr. Zsigmond Márton ur 50 kr. Aján Lu-kács ur 50 kr. Méltóságos Paget János ur 1 frt. Kocsis Simon ur 50 kr. Seges-vári Lajos ur 50 kr. Ambrus Miklós ur 1 frt. Nagy Lajos ur 50 kr. Gáspár Vil-ma ur 50 kr. Laufenauer Ferencz ur 50 kr. Kosa László ur 1 frt. Almási János ur 1 frt. A fent irt urak fogadják szives pártfogásuk és adakozásukért, a működő tagok hálás köszönetét. Egy műkedvelő.

— A gabna és takarmány elhe-lyezésére nézve helyes és tapintatos in-tézkedést tett a városi tanács. Ugyanis a kazalok lerakására kijelölte az ugyne-vezett „Bornyuk réjtjét“, hol a gabna ki is csépelhető akár gözeséplő géppel akár emberi erővel. Ez intézkedést a tanács bizonyynyal be fogja a képviselő testülethez jelenteni. Ez alkalommal czél-szerű volna kötelező határozatot hozni arra nézve, hogy a városban a takar-

mányt ne legyen szabad lerakni, mi ál-tal számos szerencsétlenségnek eleje vé-tetnék. Egyébiránt a gyúlható anyagok-nak olyanösszehalmozása, mint ez nálunk szokás különben is törvényellenes, s azt multhatatlanul meg kell szüntetni.

— Házi ipar tanfolyamat szándé-koznak városunkban a jövő 1878 év nyarán megnyitni. Erre különösen a helybeli kincstári faraktár, a közeli er-dőségek, sok fűzes bő anyagot és tág tért nyujt Ohajtuk és várjuk e hir tel-jesülését. —

— Szerencsétlenség. Markó Elek-né, új-tordai agg úrnő, vigyázatlanságból, fővel lefelé a pinczébe le esett, s magát egészen összetörte. Fején különösen két oly súlyos sérülést kapott, hogy ezek miatt, az orvosoknak, életben maradásá-hoz kevés reményük van. —

— Torda Mephistója. Le kell hogy írjuk, mert érdemes ember. Termete kö-zépszerű, tömört; arca erős fekete, ha-ja rövidre vágott, álla csupasz, mint a fokaké; bajusza sertéses, tekintete vidám, bizonyos kajánsággal. Mindenütt ott van, a hol nem kellenne és nincs ott a hol jelenléte szükséges volna. Az ujságok-ban „Többen“, „Egy valaki“, „egy a sok közül“, „Tanügy barát“, „Dalbarát“, „Táncbarát“, „Egy érdekelt“ stb. aláír-ások alatt kísérti a jó szellemeket és iparkodik zavart csinálni minden jó ügy körül. Az „Ebredés“ volt ifőészke, melyet szerencsésen megbuktatott, valamint megbuktat minden ügyet, melyet pártól s érvényre juttat minden ügyet, melyet rosszal. — Most a „Keletet“ üldözi, mint „Tanügy barát“. Tud ő mindent; keve-set tanult ugyan; mégis tud steno-, geo-, topographiát; zoo-, mitho-, ortho-, den-tho-, kozmologiát, geometriát, törvényt, paragraphust, s ugy czítál, mindent mint a viz. Az igaz, hogy mindenezekre nézve külön ügyvédet tart és fizet, de hát az, a ki tudománnyal nem bir, legyen bár Mephisto, maga pénzzel szerzi meg azt. Ha eszme támad s létesül előáll Mephisto, mint „Többen“, vagy „Tan-ügybarát“ s „rosszal“, „helytelenit“, „rendreutasit“, „korhol“ s valamint „dicsérete“ genirozza az embert, ugy „rosszalása“ felemeli, azért senkisé meg-lel neki, senki sem áll vele disputába. Egész nap fut, fárad s ha valaha felfor-dul senki sem fogja mondani még sem „Isten nyugtassa“ — mert soha javát városunknak nem akarta. Ez Torda Mephistója, kit azért nem nevezünk meg, mert őt rendszeren „névtelenül“ ir titok-ba szereti nevet tartani; maradjon tehát neve titok előttünk.

— A multkori visiókért perbe fogták a „Nemzeti Hirnapot“. Az álom és gondolat büntetésmentes, csak hogy a „N. H.“ ébren álmodott és hangosan gondolkozott egy kissé most az egyszer.

— Villám ütötte, Décsi Sándor országgyűlési képviselő istállóját To-roczko-Szent-Györgyön s földig leégett. A villám erős záporban csapott le, s en-nek köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedhetett.

— Klapka tábornok jelenleg Bécs-ben időzik, honnan Budapestre megy. A tábornokot erősen ostromolják a látoga-tók a török ügyekben. A látogatókat három categoriába lehet sorozni. Elsők a diplomáták kik fontos híreket és közle-ményeket szeretnének a tábornoktól hal-lani a török hadsereg ereje stb. felől, második osztályba tartoznak a felfedezők, kik mindenféle nevezetes és nem ne-vezetes találmányokat ajánlanak fel a török hadsereg számára, s végül harmadikba tartoznak azok, kik tisztállásért kérelmeznek a török hadseregben. Ez utóbbiért a világ minden nemzetének iparlovagjai versenyeznek, kérelmeknek azonban a tábornok, nagyon természet-szesen nem tehet eleget, s ha tehetne is bizonyosan eleget nem tenne.

— Lándzsák a nép kezében. Ol-vastuk, hogy a hosszufalusi román tem-plomban egy halom lándzsára akadtak.

Ez ügyben az investigatio megindult. Mi mindenek előtt kétségbevonjuk a hír valódiságát; és azt, hogy valami ribillio elszárazt volna összehalmozva ott, ha csakugyan ott találtattak. Hogy a nép kezében lándzsák vannak, az bizonyos, és bizonyos onnan, hogy midőn a mult hónapban Bükkös körül üldözték a soha nem látott rablókat, a megrémült lakosok kezeikbe lándzsákat ragadtak s azzal fegyverezték fel magukat. A forradalom idejéből maradhettek ezek s tartatnak emlékek gyanánt; roppant gyenge fegyver a mai világban — még a bot tulajdonságait is nélkülözi.

A tordai sósvíz gyógyhatása.
Az alább leírandó példa fényesebben igazolja a tordai sósvíz gyógyhatását minden szokásos reumával, annyival inkább, minthogy tényeket mondunk el, melyeket közvetlen meggyőződésünkben tudunk, s oly egyénről szólunk a ki él, és szavainak igazságát bizonyíthatja. Szigethi Károly m. gyereő monostori birtokos súlyos köszvényben szenvedett, ugy annyira, hogy lábain járni, leülni nem tudott, s tíz hétig ágyban feküdt. Igénybe vette a vizkúrát is, de eredménytelenül. Végre eljött Tordára, s itt fürdött az „Aknán“ egy egyszerű gyógyhatású sóstóban, mely a térség hátsó vége felé fekszik analízis nélkül, s mi is mint laikusok csak felületesen írjuk le. A víz szíme kékeszöld, miért a tordaiak kékkövestónak hívják, sőtét fekete sár alapja van, s valamely erős sajátságos szaga van. Szigethi Károly úr ide vitette ki magát mindennap szekérral, s fürdött pár héttig, most pedig ép egészséges, s képes bármily nagy gyaloglást minden támasz nélkül megtenni. Ajánljuk ezért a tordai sósfürdőket szenvedő embertársainknak, s ohajtandó volna egyszermind a vendégek kényelmére lehetőleg mindent megtenni.

Felhívás. Kratzer József engedély nélkül távol levő pénzügyi fogalmazó felhívatik, hogy jelen felhívás megjelenése napján annál bizonyosan jelentkezék, minthogy ellenkező esetben ellene a fegyelmiszabályok alkalmazásba vétettni fognak. A kir. adófelügyelő.

Egy magyar mint muszka kém. Bukovinából írják az Egyetértésnek: Nagyon kérem a magyar lapokban közölni, hogy a mostani zavaros időben sokan keresztül utazzák innen Magyarországot, s mindenféle édes beszédekkel, hazugsággal ámitják a szegény jó szívű magyarországiakat. Most is hallom, hogy egy bukovinai csángó magyar — gyalázat! — muszka spion lett, keresztül utazza Magyar és Erdélyországot. Nem kell neki hitelt adni, egy szó igaza nincs, hanem meg kell kötni és hazájába kísérni. Rövid leírása: Sepniczki János, vagy Ádám János, született József-falván 1846 június 22-én, tehát 31 éves házas. Beszél magyarul, oláhul, oroszul. Foglalkozására ácsmester, szép esinos szőke ember. Néhány év előtt birtokos tehetséges gazda volt, nagy becsé volt a községben, egyszer azonban megváltozott, utálta a dolgot, rossz veszedelmes társaságba került, ivás és csalás, kártyázás napi renden lett nála annyira, hogy dobzó mellett eladták mindenét, s hirtelen koldus botra jutott. De még másokat is tönkre tett család által, így Fazakas Antalt, Jánost, még tulajdon sógorát Székely Antalt is. Midőn mindenét eltékozolta, korbálásra adta magát, eljárt az orosz táborhoz, onnét pénzt hozott, s most azt mondják a józseffalviak, hogy Sepniczki János, vagy Ádám Jánost a muszka kormány, mint comissariust Magyarországra küldötte. Nagyon kérem a magyarországi testvéreket, vigyázzanak magukra, mert veszedelmes egyén.

Baleset. Ujtordai ev. református lelkész Kállai Sándornak fia: Jenő egy más társával a gyümölcsös kertben fegyverrel bibelődött, e közben a fegyver véletlenül elsült, s nevezett ifiúnak czombját megsebesítette. A seb azonban nem veszélyes.

Az aknai sósfürdő annyira látogatott hogy addig is, míg nagyobb szabású intézkedések történnének, némi újabb építkezést lehetne tenni a fürdő közönség kényelmére. Ugyanis a most meglévő 4 szobából kettőt a férfiak kettőt a nők használnak. Ohajtandó volna azonban, hogy tekintettel a számos látogatókra, a meglévő 4 szoba hagyassék a férfiaknak s a nők számára építtetnék újabb 4 szoba.

Négy üteg ágyu érkezik ma városunkba Brassóból, még pedig uchatiusok. Rendeltetési helyük Kolozsvár hova hadgyakorlati útát tesznek.

Az első évnegyed e hó 18-án lejárván teljes bizalommal kérjük lapunk pártolót az előfizetések megújítására.

Eddigi pályafutásából lapunknak mindenki meggyőződhetett, hogy komoly vállalatot indítottunk meg, mely a fővárosi sajtó elismerését már eddig is kivívta.

Iparkodni fogunk e téren tovább mozogva olvasóink és a sajtó megtisztelő elismerését ezentul is kiérdemelni és azt megtartani.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Helyben egy hóra — frt. 60 kr.
Lapunk minden Szerdán és Szombaton pontosan jelenik meg.
Tordán, 1877. augusztus 4-én.

A kiadó hivatal.

CSARNOK

A férfi sziv.

Beszély, írta N. F.

(Folytatás.)

A herczeg halgatott és fejt csóválta. „Ugylátom ön a dolgot nagyon komolyan veszi, nem meg rokona fegyver nélkül a veszélyes légyottra, s Tomasso is csak olyan, mint más ijesztő kísértet, ha az ember szilárdan szembe száll vele, — elfoszlik.“

„Adja Isten, hogy igaza legyen, de én nagyon nyughatatlan vagyok, nem szeke: eznénk Torre el Grecoba?“

A mint a hintőfelé menénk, a herczeg, mindenével beszédbe elegyedett. „No tessék“ — fordult hozzám — „Lorenzo a szolgálom Giovanival a fogadóban volt, meglehető sokat ittak, Lorenzo beszélni kezdett Alfonsoznak közeli nőüléséről, s intette Giovannit, hogy arany-napjainak vége. Unokahúgának szolgálja erre dühbe jött, s azt mondá, hogy ur-nőjének szerelme halált hoz maga után. Lorenzo az ijedelemről kijózanodott, s hozzám szaladt, hogy Alfonsozt figyelmeztessem. Szegény rokonomnak most már két ördög van a háta megett, — mit tévősek legyünk?“

„Csak egy tenni való van, menjünk Terezita lakásához, s kísérik Alfonsost haza.“

„Hiszi, hogy jó lesz? — Nekem nem tetszik e terv.“

„Vegyük magunkkal Lorenzot is, akkor négyen leszünk kettő ellen, s ezek sem lesznek együtt.“

A szekeret haza bocsáttuk, s gyalog folytattuk utunkat.

A „dél Spirito Sancto“ egyház arnyékában egy férfi alakot vettem észre — Giovanni volt. Lorenzo azonnal megcsipte s a legközelebbi rendőr állomáshoz vitte. — De nem tetszett nekem azon nyugalom és gunyos kacaj, melyel Giovanni magát vinni hagyta.

Nem sokára Alfonso vidám dalát hallók, — de meglehetősen előttünk haladt, — egyszerre egy második férfi alakot látunk utánna sietni.

Szaladni kezdtünk, mert veszélytől tartottunk. Alfonso éneke egyszerre

megszűnt, a két alak egymás mellé ért, midőn alig lélegzelve hozzájuk értünk, mindkettő a földön hevert, — s Tomasso törét épen akkor szurta mellébe, ugyszintén ő is Tomassonak az övét oldalába.

Nemsokára mindkét alak esendesen feküdt egymás mellett, — halottak voltak — Alfonsonak a kamelia még is gomblyukában volt. —

Másnap reggel elmentem a Syrénébe, hogy Idát a szomorú hírről tudósítsam, s elmondtam azt is miszerint gyanum az, hogy Alfonso halálának szerzője Giovanni volt.

Ida mindezt meglehetősen hidegen, s gunyos mosolyal hallgatta, ugy látszik Giovannitól már értesült az esemény felől, de más színezéssel mint tőlem.

E magaviselet nagyon lehitőt Idával szemben, elhatároztam, hogy Napolyt elhagyom.

Salvatore elkísért az indóházig, hol érzékenyen búcsút vettünk egymástól, — néma pillantás árulta csak el fájdalmas gondolatainkat. —

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG.

A föld termőerejének kimerülése és visszapótlása.

(Folytatás)

I) A föld pihentetés vagy a mint a közéletben mondani szoktuk: ugarlás, csak látszólagos pihenés; mert ez idő alatt — bárha nem természetünk rajta is semmit — a talajt a legdusosabb mivelésben kell részesítenünk. — Az ugar tartama alatt többször szántani — esetleg — trágyázni szükséges, hogy a belevetendő mag befogadására teljes erében és elkészülve legyen a talaj. — Mindazon gazdák, kik az ugar ideje alatt földjüket a szó teljes értelmében meg nem mivelve, henyélni hagyák: a helytelenebb eljárást követik, mivel a gyom és dudva ellepi a talajt, a meg nem forgatás következtében a levegő termékenyítő hatását nem gyakorolhatja. A gyomok magvaikat visszahullatva a talajra, azok az elvetett magvakkal együtt kelnek ki, a leendő terméstől tápot elvonják, fejlődésükben akadályozzák s gyakran — a mint minden gazda jól tudja — tökéletesen elnyomják. — Ily esetben méltán elmondható amaz örök igazság, ki mint vet, ugy arat. — Ez eljárásnál még sokkal helytelenebb a kárhóztatandóbb az, ha az ugar ideje alatt a talajon folyton marhák legelésznek, e helytelen eljárás következménye az leendő hogy az állatok a földet annyira letapadják, hogy felszántása igen nagy fáradságba kerül s a munka a legtökéletlenebb fog lenni. Az ugar alatti munkák igen nagy ügyeletet igényelnek. — A különböző szántások kivitele, azoknak mélysége, a különböző szántások közti helyes időköz bevétele, esetleg alkalmazandó trágyának mennyisége, — minősége és az alkalmazási ideje mind oly körülmények, melyek tapasztalatot és szakértelmet kívánnak, ha a termést biztosítani akarjuk. — Ha talajunk kötött az ugarlást egy jó mély szántással, mindjárt a termény letakarítása után még azon öszön meg kell kezdenünk, az így felszántott talaj a téli fagy és hó leve által nem kis mértékben porhanyítatik. — Ez első szántás mély és barázdái vastagok lehetnek, a következők már fokozatosan sekélyebbek, míg a magál szántás a legsekélyebb legyen, a barázdák ez utolsó szántásnál a lehető keskenyebbek, hogy szép magházak támadjanak az így jól elkészített talajon. —

A szántások közti időközökre néve szabályul állhat, hogy mindig várjuk bé mig a felszántott talajon a gyomok jól kinöttek, illetőleg a talaj kizöl

dült s csak azután fogjunk a második vagy harmadik szántáshoz. Ha trágyát alkalmazunk, tegyük azt a második szántáskor, hogy a vetésig a talajjal jól elkeveredhessék és eloszthasson. A trágya minőségére néve azt lehet mondani hogy ezélszerűbb az érett trágya.

Az évről — évre mutakozó mind nagyobb takarmány szükséglet s ezzel kapcsolatban a gazdaságnak megfelelő nagyobb számú igás, hizó és tejelő állatok tartása azt eredményezték, hogy a teljes ugar alkalmazása mind inkább kezd háttérbe szorulni, — e helyett az ugar növények termelése kezd előtérbe nyomulni. — Az így termelt ugar növények vagy zölden takarmányoztatnak fel vagy megszorítva téli takarmányul szolgálhatnak. — Ily növények alkalmazhatók nagyobb előnnyel: azabos-bükköny takarmány tengeri (csalamádé) csibeher repceze. — Az ily növények a folytonos istálozásnál igen nagy szolgálatot tesznek a bükköny például megszorítva juhok és lovak számára dús levél-állományánál fogva érdekes takarmány anyagot, szolgáltat télen át.

Mindenek felett igen ajánlható az oly gazdáknak ez eljárás a hol nagy az állat-állomány, ha tejgazdaságot folytatva teheneiket nyáron át is jászlon tartják — a mint az minden rendezett tenésztetnél ma már szokásos. — Ajánlható az oly birtokosok számára is, a kiknek elegendő legelőjük vagy kaszálójuk nincs, hogy tartott állataik számára a kellő takarmány mennyiséget megszerezhessék. — Ily esetekben igen helyes a takarmány növények termesztése legyen az akár szalás, akár gúmos. — Egy hold legelő egy darab marha számára nem képes elegendő takarmányt nyújtani, de egy hold földön termelt takarmányból négy darab állatot könnyen lehet takarmányozni. — Gyakran megtörténik az az eset hogy két takarmány növényt is alkalmaznak így pl. bükkönnyt koránvetve júniusba már letakarítva még az őszi vetésig tarló-répat termelhetünk rajta. — De ez tán igen is tulságos használásnak mondható. — A letakarítás után hátra maradt dús szár és levél nem kis mértékben gyarapítja a talajt, annyira hogy a hátra hagyott részek felérnek egy gyenge trágyázással. — A takarmány növények tenyésztése alatt a föld nem miveltetik sőt a folytonos beárnyékolás következtében a talaj ki nem száradhat, nedvességet el nem veszti. —

Ha ezen felsorolt esetek nem kényserítik a gazdát takarmány termelésre: sokkal ezélszerűbb leendő a földet az ugar ideje alatt szorgalmasan megmunkálni és javítani, annál is inkább, mint hogy ez eljárás csak tagosított birtokon eszközölhető, a kisbirtokos már e körülményeknél fogva is csak a szorgalmas mivelésre van utalva. —

(Folyt. köv.)

Piaczi árjegyzéke

a tordai vásárra 1877. július 28. hozsom tárgyának

1 hectoliter: t. buza 9 frt. — Tavaszti tisztabuza — frt. — Elegebuza 7 frt 50 kr. rosz 5 frt. — Arpa 3 frt. 50 kr. Zab 3 f. — kr. Törökbuza 5 frt. 50 kr. 1 méter mázsa széna kötetlen 2 frt. 50 kr. Alomszalma 1 méter mázsa 30 kr. — Tüzifa 1 köbméter 3 fr. 20 kr. marhahus 1 kilogramm 36 kr. Disznóhus 1 kilogramm 52 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről jul. 3.

5% Metaliques 62.80. — 5% Nemzeti kölesön 66.70 1860-iki államkölesön 74.90. — Bankrészvények 112.75 Hitelrészvények 813. — London 162.80. — Urbéri kötvények: Magyarországi 122.70

Temesvári 74.75. Erdélyi 74.—. Horvát-szlav. 73.50. Ezüst 101.70 Cs. kir. arany 5.85. — Napoleond'or 9.79.

Kimutatás.

A tordai Takarékpénztár 1877. július havi üzlet forgalmáról.

Bevétel	
Junius haváról átjött készpénzben	12.978,42
205 betétben	13.299,—
Visszafizetett váltókban	96.885,—
Visszafizetett előlegekben	1210,—
Kamatokban	2680,80
Külfömbbféle díjak	567,20
Viszszámításokban	23480,—
Értékpapírok kamataiban	75,—
Betéti könyvek díjában	4,20
Részvényjegy átiratási díjban	2,—
" " kiállítás	30
" " után járó bélyeg	19
Államilletékben	90
Összesen	151183 11

Kiadás.

93 tétel után betéti visszafizetősekért	10.551,01
Betéti folyó kamatok	72,89
Leszámításokért	102.060,—
Előlegekért	1010,—
Osztalékokért	7.284,80
Kezelési költségekre	51,16
Megjelenési díjra	12,—
Tiszti fizetésekre	397,50
Viszszámításokra	20830,—
Viszszámítások kamataira	492,12
Adóba	200,—
Allamdíjra	1,90
Betéti kamatok után járó 3% díjra	60,82
Részvényjegy után járó bélyeg díjra	19
együtt	143034,39
Jul. végével marad készpénz	8148,72
Összesen	151183 11

Tordán, 1877. július 31-án.

Kimutatás.

A tordai kisegítő-társulat forgalmáról 1877. július havában.

Bevétel.

Pénztári maradvány június hóról	9156,76
Havi rendes és rendkívüli betét	7085,—
Könyvdíjban	2,30
Kamat, provisio és váltódíj	1506,86
Bélyeg díjban	48,35
230 tagtól visszafizetett költsön	50460,—
Összes bevétel	68259,27

Kiadás.

222. Váltó mellett költsön	48110,—
Kezelési kiadás	463,38
Bélyegre	40,40
Tőke visszafizetés	6639,55
Pénztári készlet	13005,94
Összes kiadás	68259,27

Torda, 1877. augusztus hó 1-én
Közi a felügyelő választ ány.

Kimutatás.

A tordai népbank 1877. első félévi üzlet forgalmáról.

Bevétel.

a) Tagbetétben	1519,90
b) Alakulási költségekben	128,80
c) Könyvdíjokban	27,72
d) Kamat és provisio	56,79
e) Vissza fizetett költsön	716,60
Összesen	2449,71

Kiadás.

a) Váltak és kötvényekre kiadott költsön	2191,41
b) Nyomatványok és irodai felszerelések	153,29
c) Hivatali helyiség bérében	30,—
d) Szolga fizetésben	11,50
e) Tagbetétben	5,—
f) Pénztár maradvány	58,51
Összesen	2449,71

Felelős szerkesztő és kiadótulajd.: Volz B.

H I R D E T É S E K.

Könyvnyomda Tordán.

Van szerencsém jelenteni a nagyérdemű közönségnek, hogy Tordán

Könyvnyomdát

állítottam fel, s a LEGJUTÁNYOSABB ÁRAK és feltételek mellett elfogadok e szakból

mindennemű munkákat,

pontos szolgálat, és tiszta, kifogástalan kiállításról kezeskedem.

Levélbeli megkereséseknek a legnagyobb pontossággal teszek eleget.

Volz Bálint

nyomdatulajdonos Tordán.

Fontos Hirdetés!

A gyomor és altesti bajokban, valamint hideglelés ellen legbiztosabb hatásának ismert

Dr. Kiesow-féle Elet-essentia

valóóilag egyedül Matherny Emilnél Gy.-Fehérvártt kapható.

(16 2, 21)

Levélbeli megrendelések pontos eszköztése. Gyönyörű szép női ruhakelmék a legújabb válaatékban bámulatos olosón megismerhetők HAMBURGER ADOLF divatár-raktáról Budapest Koronaherczeg-utca 8. Minták ingyen és bérmentve. 3746

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Figyelemreméltó idegbajok- és nehezékorban szenvedőknek
Legújabbban feltalált gyógymód számtalan halálatot mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas

Specialista idegbajokban Értékezhethet reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levélbeli megkeresésre is.

[15—29, 102]

SYLVIVS BOAS urnak

Berlin Friedrichstrasse 22, I

Kérem megküldését Auxilium orientisének

Sondernohe posta állomás Oberdachstetten, Bajorban 1875 május 3-án

Dorchs, plébános
Sondernohe május 27-én 1875

Tekintetes ur!

Vonatkozva május 5-ről keltezett becses sorára, melyek mellett egy közbudorokom a szülők felkérésére folytatva tudatni, hogy az a gyermekemnél járandást vettek észre.

A gyöngye testalkorúsu gyermek betegsége állapota különös természetű, több hetek előtt görcsösköd, melyek naponta 7—8-szor ismétlődnek kezdődött meg, mikor is érzékeny fájdalmat érzett a gyomor körül angyra, hogy hirtelen ugrott fel olyankor az ágyban szorának használtára óta e jelenség megváltozott s a görcsök csak 1—2-szer újultak meg. A fájdalom még igen becses s minden tagjában érz. Értégya aly van és szellemi tevétsége is korlátozott.

Néve Kremer Barbara.

Ezen rász állapotánál a betegsége kiánatos volna, ha némi rendabályokat küldené.

Ísztelettel

Dorsch Ödön plébános.

Sondernohe Junius 30-án 1875
A görcsök elmúltak s csak akkor fordultak elő, ha közsönységet itelt teszik. Szeret s théját kedveli. Fájdalmat most csak térdében érez, mer állami som lépes. Mindig szomjas és a vízét szereti. Szive háján fájdalom érez. Betegsége óta 10 évvel érettebb gondolkodásának látszik.

Dorsch.

Sondernohe szept. 26-án 1875.
Örömmel értesíthetem, hogy pátiensünk Krenner Borlára 24 nap óta a legjobb egészségre üvrend. A betegsége tünetének híve stans már s a hónapok óta ágyhoz szorított lényéka, ki járáni nem volt képes most ugprál tánczol. Értégya megjött és virító kinézésű. A szülők emélfogya általani halálijukat jelentik önnék sat. sat.

Dorsch Ödön plébános